

OBČIANSKA NÁUKA - 4. ročník

Škola:

Školský rok: 2012/2013

Počet hodín: 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

ŠkVP: gymnázium 79 025

Stupeň vzdelania: ISCED 3A

Forma štúdia: denná

Dĺžka štúdia: 4 roky

Charakteristika predmetu

Občianska náuka spolu s humánnou zložkou geografie a dejepisu tvorí vzdelávaciu oblasť spoločenskovedných predmetov. Je v nej však samostatným predmetom a spolu s nimi v integratívnych vzťahoch predstavuje jeden z významných prostriedkov procesu humanizácie žiakov. Tí si v ňom postupne osvojujú kultúru spoločenskej komunikácie a demokratické spôsoby svojho konania na základe oboznamovania sa so spoločenským procesom ako jedným zo základných predpokladov komplexného poznávania sveta a ľudskej spoločnosti.

Hlavnou funkciou občianskej náuky vo 4. ročníku je prezentovať žiakom poznatky z religionistiky a filozofie. Cieľom vyučovania je naučiť žiakov chápať historické opodstatnenie jednotlivých filozofických smerov. Vyučovacie predmet tak napomáha žiakom vnímať okolie z viacerých možných hľadísk a stanovísk, pričom formuje ich kritické myslenie. Kultivovanie spoločenského vedomia žiaka ako celistvej osobnosti má napomáhať aj predstavenie základných pojmov a vedomostí z religionistiky. Práve tieto dve disciplíny sa veľkou mierou podieľajú na budovaní úcty žiaka k iným názorom, postojom, hodnotám a kultúram.

Ciele predmetu

Za základnú cieľovú kategóriu výučby občianskej náuky považujeme tvorbu štúdiijných predmetových kompetencií – spôsobilostí, schopností využívať kvalitu získaných znalostí v rôznych poznávacích i praktických situáciách, ktoré umožnia žiakom:

- poznávať spoločnosť, ktorá nepredstavuje uzavretý a nemenný celok ale dynamický a rôznorodý subjekt, ktorý prechádza neustálymi zmenami
- závažným predpokladom rozvíjania a uplatňovania uvedených cieľových kategórií je prekonávať transmisívnu výučbu náuky o spoločnosti, ktorej podstatou je odovzdávanie poznatkov v hotovej podobe prevažne explikačnými (vysvetľujúcimi) metódami a prostredníctvom frontálnej výučby, a v širšej miere aplikovať prístupy, ktoré kladú dôraz na aktívne učenie, na proces hľadania, objavovania a konštruovania (vytvárania) poznatkov na základe vlastnej činnosti a skúsenosti v interakcii s učiteľom a spolužiakmi v kooperatívnom učení

Základné predmetové kompetencie (spôsobilosti)

Pri vyučovaní občianskej náuky v Gymnáziu sa kladie dôraz na schopnosť žiakov pracovať:

- **so základnými náboženskými pojmami**
- **s filozofickým myslením**
- **pri vyhľadávaní relevantných informácií**
- **pri využívaní týchto informácií a verifikovaní ich hodnoty**
- **pri štruktúrovaní výsledkov, výstupov a potvrdení vybraného postupu**

Uvedený komplex študijných (predmetových) kompetencií (spôsobilostí) sa spresňuje, konkretizuje v učebných požiadavkách v jednotlivých tematických celkoch učebného obsahu v podobe systematizovaného výkonového štandardu.

Kľúčové kompetencie

Vo vyučovaní občianskej náuky sa snažíme o rozvoj kľúčových kompetencií stanovených ŠVP (ISCED 3A) tak, ako nám to umožňujú špecifiká predmetného vyučovacieho predmetu.

- **kompetencia k celoživotnému učeniu sa** (vedenie žiakov k uvedomeniu si potreby neprestajného vzdelávania sa; reflektovanie dosiahnutých (nedosiahnutých) výsledkov vo vzdelávaní)
- **sociálne komunikačné kompetencie**
- **kompetencie uplatňovať matematické myslenie a poznávanie v oblasti vedy a techniky**
- **kompetencie v oblasti informačných a komunikačných technológií**
- **kompetencia riešiť problémy**
- **kompetencie občianske**
- **kompetencie sociálne a personálne**

kompetencie sociálne a personálne

- **kompetencie pracovné**
- **kompetencie smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti** (vedenie žiakov k ochote inovovať predkladané algoritmy riešenia problémov a k plánovaniu vlastného procesu vzdelávania, napr. aj pomocou kompetencií v oblasti informačných a komunikačných technológií, kompetencií sociálnych a personálnych a sociálne komunikačných kompetencií)
- **kompetencie vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry**

SPÔSOB HODNOTENIA A KLASIFIKÁCIE

Na základe rozhodnutia vyučujúcich a schválenia v PK, tento predmet nie je v šk. roku 2012/2013 klasifikovaný. Aj napriek tomu musia žiaci preukázať jeho zvládnutie určeným spôsobom a na určenej úrovni. Poučenie žiakov o podmienkach, za ktorých im bude udelené absolvovanie vyučovacieho predmetu sa uskutoční na 1. vyučovacej hodine predmetu.

TEMATICKÝ VÝCHOVNO-VZDELÁVACÍ PLÁN

tematický celok	téma	pojmy	ciele	výkonový štandard	metódy	hodiny
Religionistika	Religionistika	religionistika teológia sacrum viera M. Müller funkcie náboženstva náboženské symboly typológie náboženstiev	predstaviť žiakom náboženstvo ako jeden z najvýznamnejších prejavov ľudskej kultúry	Žiaci sú schopní: rozlíšiť pojmy religionistika a teológia vysvetliť pojem sacrum a viera vymenovať funkcie náboženstva zostaviť tabuľku náboženstiev podľa ich základnej typológie vymenovať niektoré symboly	diskusia výklad samostatná práca	1

				náboženstiev, s ktorými sa stretávajú vo svojom okolí		
V celom TC zaradené prierezové témy: multikultúrna výchova, mediálna výchova, osobnostný a sociálny rozvoj, environmentálna výchova, ochrana života a zdravia						
Filozofia a jej atribúty	Základy filozofie a základné filozofické disciplíny	filozofia mytológia pochybovanie údiv ontológia gnozeológia antropológia	priblížiť žiakom prvotný mytologický výklad sveta vysvetliť podmienky prechodu od mýtu k logu predstaviť žiakom základné typy filozofické disciplíny charakterizovať zmiešanú ekonomiku ako kombináciu prvkov trhovej a príkazovej	Žiaci sú schopní: vymenovať a stručne vystihnúť podstatu vývojových stupňov ľudstva a im zodpovedajúci spôsob výkladu sveta porovnať mytológiu s filozofiou na konkrétnom príklade popísať mytologický a filozofický názor na svet zdôvodniť nevyhnutnosť prechodu od mýtu k logu chápať pojem bytie s jeho atribútmi charakterizovať proces poznávania na základe rôznych zdrojov a kritérií - empirizmus, racionalizmus	výklad diskusia	1

				<p>porovnať materialistický a idealistický výklad sveta</p> <p>začleniť filozofiu do systému vied</p>		
	<p>Vrcholná antika</p>	<p>Sokrates Platón Aristoteles sokratovská irónia sokratovský dialóg objektívny idealizmus ideálny štát logika metafyzika</p>	<p>vysvetliť žiakom úlohu jednotlivých filozofov v danom historickom období s odkazom na dnešok</p> <p>upozorniť na upriamenie pozornosti na spoločnosť</p>	<p>Žiaci sú schopní: uviesť základné pojmy a myšlienky učenia konkrétneho filozofa</p> <p>opísať spôsob života v starovekom Grécku načrtnúť posun vo vývoji myslenia a chápania spoločnosti definovať znaky ideálneho štátu podľa Platóna</p> <p>vysvetliť rozdiel medzi idealizmom a materializmom Platóna a Aristotela</p> <p>popísať chápanie dobra a porovnať s jeho dnešným chápaním</p>	<p>diskusia výklad samostatná práca</p>	<p>3</p>
	<p>Empirizmus</p>	<p>empirizmus idea</p>	<p>popísať indukčný proces poznávania</p>	<p>Žiaci sú schopní: kriticky posúdiť</p>	<p>diskusia výklad</p>	

Dejinno-filozofický exkurz

	<p>induktívna metóda solipsizmus kauzalita utilitarizmus</p>	<p>definovať pojem empirizmus</p>	<p>utilitarizmus ako spôsob myslenia a života človeka argumentovať za alebo proti kauzalite a náhode vysvetliť súvislosť medzi solipsizmom, idealizmom, materializmom a vierou popísať kroky induktívnej metódy poznávania</p>	<p>samostatná práca skupinová práca prezentácia výsledkov práce</p>	<p>2</p>
<p>Nemecký klasický idealizmus</p>	<p>morálny zákon agnosticizmus apriórne a aposteriórne poznanie objektívny idealizmus absolútna idea</p>	<p>sprístupniť žiakom základné informácie o NKI ako zavŕšení klasickej novovekej filozofie</p>	<p>Žiaci sú schopní: porovnať apriórne a aposteriórne poznatky popísať prejavy agnosticizmu definovať absolútnu ideu ako podstatu bytia samostatne posúdiť požiadavku morálneho konania porovnať objektívny idealizmus filozofie staroveku a NKI</p>	<p>diskusia výklad samostatná práca skupinová práca prezentácia výsledkov práce</p>	<p>2</p>

	Filozofia 20. storočia	analytická filozofia fenomenológia existencializmus hermeneutika postmodernizmus	objasniť žiakom filozofický pluralizmus v kontexte spoločenských zmien oboznámiť žiakov so zmenou predmetu skúmania filozofie	Žiaci sú schopní: nájsť súvislosť medzi spoločenským rozvojom 20. storočia a filozofickým pluralizmom rozlíšiť rôzny predmet skúmania filozofie nájsť nadväznosť existencializmu na názory S. Kierkegaarda zdôvodniť, prečo je jazyk predmetom analytickej filozofie samostatne popísať fenomenologickú metódu poznávania uvažovať nad miestom filozofie v živote človeka a spoločnosti 20. storočia	diskusia výklad samostatná práca prezentácia výsledkov práce	2
Záverečné zhodnotenie práce						1

Prienikové témy:

Človek a hodnoty:	rozvoj myslenia individua vývin ľudského myslenia osobná viera
Človek a spoločnosť:	politologická problematika právna problematika sociálne vzťahy vlastenecká výchova
Umenie a kultúra:	kultúra umenie médiá kultúrna krajina šport náboženstvá
Jazyk a komunikácia:	porozumenie textu vyjadrovanie verbálna a neverbálna komunikácia
Zdravie a pohyb:	pohyb
Človek a príroda:	energia a jej premeny technika a prírodovedné poznanie informačné technológie doprava technológie a životné prostredie
Matematika a informácie:	mierka plánov a máp argumentácia a dôkazy prezentácia